

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1784

Vragen van het lid **Dijkstra** (D66) aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *de exploderende kosten in de langdurige zorg* (ingezonden 14 februari 2011).

Antwoord van staatssecretaris **Veldhuijzen van Zanten-Hyllner** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 11 maart 2011).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het artikel «Kosten langdurige zorg gaan exploderen»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat bij ongewijzigd beleid de uitgaven aan langdurige zorg stijgen van 3,5% bbp naar 8,1% in 2060? Klopt het dat de AWBZ-premie stijgt van € 3900 naar € 5200 in 2020? Kunt u toelichten wat de oorzaken zijn voor deze grote stijging?

Antwoord 2

De onzekerheid bij het voorspellen van de groei van de uitgaven aan langdurige zorg is groot. De Europese Commissie voorspelt in «Sustainability Report 2009» dat de uitgaven aan langdurige zorg stijgen van 3,5% bbp naar 8,1%. Volgens de CPB-studie «Vergrijzing Verdeeld» nemen de AWBZ-uitgaven echter toe van 4% BBP naar zo'n 6% BBP. Duidelijk is wel dat de AWBZ-uitgaven aan ouderenzorg zullen stijgen als gevolg van een vergrijzende bevolking.

Momenteel is de AWBZ-premie niet kostendekkend en wordt een groot deel van de AWBZ-uitgaven uit de algemene middelen betaald. De AWBZ-premie is ook niet meer verhoogd sinds 2008 (een verhoging met 0,15%-punt). Het ligt ook niet in de verwachting dat de komende jaren de AWBZ-premie (fors) omhoog gaat. Wanneer de AWBZ-uitgaven verder stijgen, zal (in eerste instantie) het aandeel van de AWBZ-uitgaven dat uit de algemene middelen wordt bekostigd, toenemen.

¹ Financiële Dagblad, «Kosten langdurige zorg gaan exploderen», 9 februari 2011.

Vraag 3

Klopt het dat Nederland de hoogste uitgaven aan langdurige zorg heeft van alle EU-landen? Kunt u toelichten waardoor dit wordt veroorzaakt?

Antwoord 3

Ja, samen met Zweden heeft Nederland de hoogste uitgaven aan langdurige zorg van alle EU-landen (gemeten in % BBP). Vergelijkingen zijn echter altijd lastig vanwege definitiekwesties. Niet alles wat in ons land onder de langdurige zorg geschaard wordt, valt in andere landen eveneens onder de noemer langdurige zorg. Niettemin kan ik onderschrijven dat ons land relatief veel uitgeeft aan de langdurige zorg.

Belangrijke oorzaak hiervoor is de grote omvang van de geïnstitutionaliseerde zorg in ons land. Relatief veel ouderen, gehandicapten en geesteszieken leven in instellingen. Daarnaast zijn in Nederland veel vormen van aanspraak geformaliseerd, terwijl in andere EU-landen vergelijkbare zorg op informele basis wordt versterkt.

Vraag 4

Wat vindt u van de aanbevelingen van het wetenschappelijk instituut van het CDA om een fundamentele stelselwijziging door te voeren in de AWBZ?

Antwoord 4

Ook ik ben van mening dat een koersverandering in de AWBZ gewenst is. De hoofdrichting van mijn beleidslijn heb ik u geschetst in mijn brief «Vertrouwen in de zorg», die ik uw Kamer op 28 januari jl. heb toegezonden. In deze brief heb ik drie grote thema's benoemd:

- Betere en betaalbare zorg nu en later;
- Zorg dat zijn mensen;
- Zorgzaamheid dicht bij huis.

Vraag 5

Wat is uw reactie op de kritiek van het wetenschappelijk instituut van het CDA dat de investering voor ouderenzorg mogelijk niet leidt tot extra mensen in de zorg, maar enkel tot hogere lonen in de sector?

Antwoord 5

In het rapport staat het iets genuanceerder dan in de vraag is overgenomen. Er staat letterlijk: «*In addition, the budget will increase in order to employ more nurses. However, as labour market conditions remain strict, wage increases could also be the consequence.*»

Het is, (macro-)economisch gezien, een terecht gesignaleerd risico dat – onder overigens gelijkblijvende omstandigheden (ceteris paribus) – een toename van de vraag naar arbeid kan leiden tot een stijging van de prijs van arbeid. Maar er zijn tal van andere variabelen die ook een impact op de prijs van en de vraag naar arbeid kunnen hebben. Dus «ceteris paribus» gaat nagenoeg nooit op.

In ieder geval is het zo dat VWS de arbeidsmarkt in de zorg al decennia in de gaten houdt, er scenario's voor ontwikkelt en er – samen met sociale partners in de zorg – beleid voor ontwikkelt en voert. Jaarlijks verschijnt er een zogenaamde Arbeidsmarktbrief van VWS die ook in de Tweede Kamer veel aandacht krijgt.

Vraag 6

Wat vindt u van de aangedragen oplossing om de pensioenleeftijd te verhogen zodat de druk op de arbeidsmarkt wordt verlicht en mensen zelf een deel van de zorgkosten voor hun rekening kunnen nemen?

Antwoord 6

Een hogere pensioenleeftijd kan helpen het arbeidsaanbod te verruimen en daarmee de druk op de arbeidsmarkt te verlichten. Bovendien verbetert het financiële draagvlak voor de AWBZ. Tevens bouwt men (relatief) meer pensioen op waardoor men in een latere fase kan bijdragen (via eigen betalingen) aan de voorzieningen in de langdurige zorg. Het is dan ook verstandig dat dit kabinet inzet op het verhogen van de pensioenleeftijd.

Vraag 7

Klopt het dat u bij de ontvangst van het rapport de volgende uitspraak hebt gedaan: «Er moeten dingen anders in het stelsel van de langdurige zorg. Langdurige zorg is nergens duurder dan in ons land. Als we nu niets doen, neemt het verschil met andere landen de komende decennia alleen maar toe. Dat kunnen we onze kinderen niet aandoen»? Kunt u toelichten waarom u geen serieuze maatregelen neemt in de langdurige zorg als u die mening bent toegedaan?

Antwoord 7

Deze uitspraak heb ik inderdaad gedaan. Ik deel echter niet uw conclusie dat ik geen serieuze maatregelen neem in de langdurige zorg. Zoals ik bij vraag 4 al heb toegelicht heb ik in mijn brief «Vertrouwen in de zorg» het kader aangegeven waar binnen ik een aantal voornemens zal presenteren. Deze voornemens betreffen serieuze ingrepen in onder meer de functie begeleiding, de overheveling van jeugdzorg, het doorvoeren van scheiden wonen en zorg en het solide maken en wettelijke verankering van de pgb-regeling. Een nadere uitwerking van deze maatregelen zal ik u presenteren in de brief «Vernieuwingsprogramma langdurige zorg», die ik uw Kamer in het voorjaar zal toezenden.